

Artıq neçə aydan bəridir ki, ARNK yanında Tərcümə Mərkəzində "İşlək orfoqrafiya lüğəti" üzərində iş gedir. Məqsəd, hazırda istifadədə olan "Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti"ndə yer almış minlərlə yazılışı səhv, qəliz ərəb, fars sözlərinin, mənası və mənbəyi bilinməyən söz və söz birləşmələrinin, müxtəlif şəkilçilər və hallandırmalarla artırılmış, bəzən iki-üç şəkildə verilmiş ifadələrin, eləcə də sahə lüğətlərinə aid terminlərin, dərman, kimyəvi element adlarının təmizlənməsi, əvəzində milli ədəbi nümunələrdən aranıb tapılmış sözlər daxil edilməklə, işlək, aydın dil vəsaitinin ərsəyə gətirilməsidir. Adıçəkilən kitabdan, orfoqrafiya lüğəti qaydalarına uyşmayan sözlərin təsnifatını nəzərinizə çatdırır, oxucuların, dil və lügət mütəxəssislərinin fikir və mülahizələrini, irad və təkliflərini gözləyirik. Orfoqrafiya lüğəti-ndən çıxarılan sözlərin təsnifatı 6 fevral 2016-cı il tarixdən (62 sayılı buaxrılış) etibarən mütəmadi olaraq "Aydın yol" qəzetində dərc edilir.

(Əvvəli ötən saylarımızda)

"Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti"ndən çıxarılan sözlərin təsnifatı

Orfoqrafiya lüğətinin tərfi: "Orfoqrafiya lüğəti - sözlərin düzgün yazılış qaydasını bildiren dil vəsaitidir".

Mənası anlaşılmayan sözlər	Mənası və yazılışı qüsurly sözlər	Dialekt və ara sözləri	İşlənməyən ərəb, fars və digər əcnəbi sözlər	Terminlər	Suni sözlər və söz birləşmələrindən düzəldilən qurama sözlər	Lüzumsuz sözlər və söz hallandırmaları
dəridənkeçən	darışılma	davalanma	davudi	kev	daşaçəkmə	darağabənzərlik
dəridənkeçmə	darışılmaq	davalanmaq	dəmgüzarlı	lamprid	dəbədüşmə	darağaoxşarlıq
dərtullama	daşdələnkimi (-lər)	davalatma	dəmxanalı	litofit (-lər)	dəfetmə	daraqvarlıq
dərtullayan	despotçuluq	davalatmaq	dəmxanalıq	litoral	dəfolma	darvinistlik
dəstəkdənçixma	dəcləşmək	dilqandırın	dıqqətəşayan	litsentrat	dəlibuğda	daşıntılı
dialektüstü	dəhrəşəkillik	dilqandırma	ləin	litsini	dəlibuğdalıq	daşıntısız
dıkbığ	dəlisoylu	evirib-çevirmə	ləkədar	liuvill	dəlicəbuğdalıq	daşsız
dıkbığlı	dəmirçi-ştoplama	evirib-çevirmək	lən	lizin	dəllalolma	daş-torpaqsız
dilcikvarlıq	dəmir-tetrakarbonil	əhvayı	lənbər	lizofom	dəmir-arsenit	davalılıq
diricik	dərdolma	əkələmə	ləndəhor	lizogeniya	dəmtutan	davarlı
diriciklik	dəvəçökürtmə	əkələmək	ləntər	lizol	dəmtutma	davasız
dışəbənzərlik	dəyişəktikən	əkələnmə	ləntəran	lokayata	dən-dənolma	davasızlıq
dodaqaltıazaylanma	dəyişəktikmə	əkələnmək	lərgan	loksodromiya	dənəzmə	davranışlılıq
dodaqayaqlılıq	dispetçerləşdirilmə	əkələşmə	lərzədar	loqarifmik	dənətmə	davranışsız
doğanaqboğaz	dispetçerləşdirilmək	əkələşmək	lərzis	lopital	dəngəsəretmə	davranışsızlıq
eynioksuz	dispetçerləşdirmə	ərəvəz	ləşkərkeş	lopolit	dəngəsərolma	dayandırtmaq
eynioksuzluq	dizel-elektirik	ətbala	lifgir	loran	dəngolma	dayandırtma
əbdəli	dizel-elektrovoz	ətiaçıq	lisaniyyat	lorddoz	dənizçilikmə	dayandırtma
əbdətsiz	elamnamə	ətiaçıqlıq	lotok	lordez	dənizçiolma	dayandırtma
əkələtmə	epeynicə	ətqanadlılıq	lotokçu	loşmid	dənizpərisi	dayandırtma
əkələtmək	epiteləbənzərlik	əyirici-bükdərici	lotokçuluq	lotlin	dənyemə	dayandırtma
əldəbir	estradayabənzərlik	əyirici-bükdəricilik	lotok-lotok	lourensium	dərbədərölma	dayəsilik
əlif-əlbəttə	estradaəoxşarlıq	əyri-bəri	lotoklu	löss	dərcolma	daylaqlı
əliyuxa	etidallıqgöstərmə	əyri-büyrü	lotoksuz	lubrikator	dərdbilən	daylaqlıq
əliyuxalıq	etimadverici	gurumguppaz	lüğab	luidor	dərdçəkmə	daylaqsız
əmic	ərişbükdərmə	kalafağız	lüğəvi	lujise	dərdetmə	daylaqsızlıq
əmicilik	hindigülü	keşkə	lüləpər	lujiseli (-lər)	dərdəşərikçixma	dazbaşlılıq
əmrakan	irandilli	komuç	lüzumiyyət	lukan (-lar)	dərdəşəriketmə	dedirdirmə
əndəmə	kevlər	qoçubazlıq	maddeyi-tarix	lullube (-lər)	dərdəşərikolma	dedirdirmək
əndə-məndə	kiran	qoyunəşşəyi	madər	lunit	dərđi-dillik	dehidrogenlənmə
əndər-çöndər	qurbağalıq	quyuqazanlıq	madərşah	lües	dərdvermə	dehidrogenlənmək
əndər-döndər	landsye	lax-tax	madərşahlıq	lüizit	dərəcəalma	dehidrogenləşdirmə
əngəbəngə	legmon	laqqıldama	maharao	lüksmetr	dərəcəvermə	dehidrogenləşdirmək
əntərçəlik	legmonçu	laqqıldamaq	mahca	lümen-metr	dəri-bağırsağ	dehidrogenlətmə
əntərlik	len	lapca	mahçə	lüminessent-	dəribiçmə	dehidrogenlətmək
əntərliketmə	ling-optik	lələlik	mahmudi	bituminoloji	dəridənçixaran	dekretli
əntərölma	lirik-rəqsvarı	lələşlənmə	mahrux	lünət	dəridənçixarma	dekretsiz
ərəbcələşdirilmə	lirik-rəqsvarılıq	lələşlənmək	mahvəş	lüpın	dəri-xırdavat	delfinvarlılıq
ərəbcələşdirilmək	loğma	lələşlik	max	lүpus	dəriisladan	deltasız
ərəbcələşmə	loğmalama	lombalamaq	maradyor	lüstrasiya	dəriislata	deltayabənzər
ərəbcələşmək	loğmalamaq	madmazellənmə	maradyorluq	lüteotrop	dərinfəhmli	demokratikcəsinə
əriştəbalıq	loğmalanma	madmazellənmək	marinad	lütesium	dərinfəhmlik	demokratikləşdirilmək
əriştəbalıqkimi (-lər)	loğmalanmaq	madmazellik	markirovka	lütnya	dərinfəhmliklik	demokratikləşdirilmiş
əsəbiyyəçi	loğmalıq	mat-mut	martı	lyapis	dərinliyədalma	demokratiyameyillilik
əsəretmə	loğma-loğma	məməyeyən	masəva	lyav	dərketmə	dempartiyalı
əsərlənmə	lösit	mənciyəzlik	maşınka	madrepor	dərkənərqoyma	dempartiyalılıq
əsərlənmək	maki	miçburun	matəməngiz	madriqal	dərman-davaçı	depolimerləşmə
ətbaş	makkartiçi	mıçırılma	matəməngizlik	maxayrod	dərmansatma	depolimerləşmək
ətbaşlı	makrometeorologiya	mıçırılmaq	matəmğah	majino	dərmansızqalma	dezaktivləşdiricilik
ətbaşlıq	makrometeoroloji	mıxçalayıb-asma	matəmxana	makkiya	dərrakəsiolma	dəbərdilə-dəbərdilə
ətbaşlılıq	makromikroskopik	mıxçalayıb-asmaq	matəmzədə	makrofon	dərsalma	dəbərile-dəbərile
əyməğız	maqnitölçən	ocuğaz	matqab	makroforma	dərsdəmə	dəbərişə-dəbərişə
əzələvi	manqurtlama	oğraşca	mat-məbhut	makrokinetika	dərsdəyən	dəbərişmə
əzrailiketmə	manqurtlamaq	örüşkəmə	mat-mütəhəyyir	makrokomponent	dərskeçən	dəbərişmək
gırlilik	marxıroloq	örüşkəmək	mayəra	makroqliya	dərskeçmə	dəclətmə
qalaq-	markirovkasız	piləmək	mayeyi-fəsad	makrolid	dərslikhazırlayan	dəclətmək
qalaqoynama	maşona (-lar)	piltəbiğ	mayeyi-iftixar	makrolit	dərslikyazma	dədəsiz
qaran	memotiya	piltəbiğlı	mayəmir	makromorfologiya	dərsməniməmə	dəfinəsiz
qırıqxətsiz	mendeleyevium	potuş	mazi	makroplankton	dərvişliketmə	dəftərçəli
qızal (-lar)	menecerizm	potuşluq	mexanist	makropod	dərzaçan	dəftərçəsiz
qozaqaldıran	meniks	potuş-potuş	mexanistizm	makropodiya	dərzaçma	dəhnəli
qurdalayıb-	meşəaltlığı	pörtələmə	mexanist	makroqram	dərzbəğlama	
qurdunçixaran	meteoritçi	pörtələmək	mexanistik	makroradikal	dərzbəğlayan	

(Davamı gələn sayımızda)